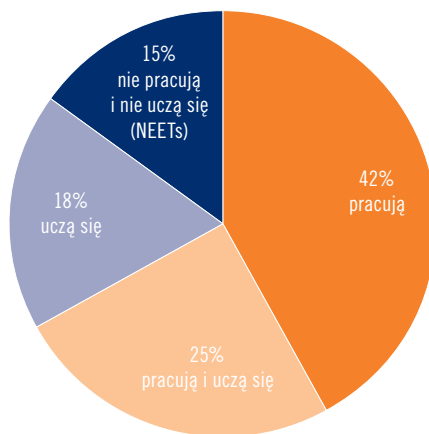

Zawodowy start

Ze szkoły zawodowej do pracy¹

Ścieżka kariery absolwentów małopolskich szkół zawodowych z reguły wiodła na rynek pracy. Jeśli nawet zdecydowali się oni kontynuować naukę, to przeważnie łączyli ją z działalnością zarobkową. Największa liczba absolwentów, którzy opuścili szkoły w 2013 r., skupiła się wyłącznie na pracy. Po roku od uzyskania świadectwa bez zajęcia pozostawało 15% młodych zawodowców. Byli to tzw. NEETs-i, czyli osoby niepracujące i nieuczące się. Warto jednak zaznaczyć, że w rocznikach, które kończyły szkołę rok i dwa lata wcześniej, odsetek NEETs-ów sięgał 20%.

Absolwenci po roku od ukończenia szkoły

Lepiej na rynku pracy – lepiej absolwentom

W 2014 r., a więc w momencie, gdy badani byli absolwenci z rocznika 2013, sytuacja na rynku pracy wyraźnie poprawiła się. Pierwszy raz od 2009 roku zmniejszyła się stopa bezrobocia zarówno w Małopolsce, jak i całej Polsce. W związku z tym poprawiła się także sytuacja absolwentów. Porównanie losów zawodowych absolwentów z roku 2013 z losami absolwentów z lat 2011 i 2012 pokazuje, że:

- wzrósł odsetek absolwentów pracujących
- wzrósł odsetek absolwentów pracujących i uczących się

- zmniejszył się odsetek NEETs-ów
- zmniejszył się odsetek długotrwałych NEETs-ów (tj. osób, które przez cały rok od ukończenia szkoły ani nie pracowały, ani nie uczyły się)
- nie zmienił się odsetek osób kontynuujących naukę

Co ważne, poprawę sytuacji odczuli wszyscy, bez względu na płeć, ukończony zawód czy typ szkoły. Niezmiennie jednak stosunkowo gorzej radziły sobie kobiety, absolwenci zasadniczych szkół zawodowych, a także absolwenci kierunków turystyczno-gastronomicznych i usługowych.

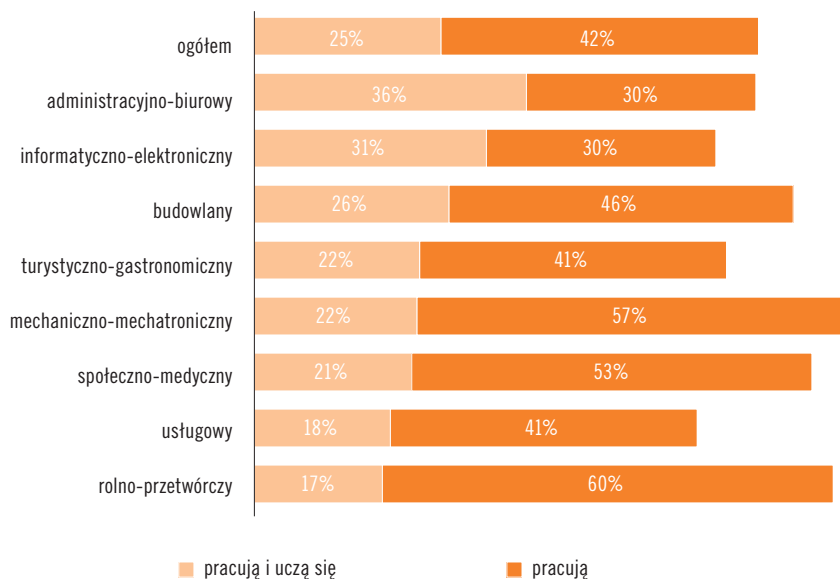
¹ Absolwenci skończyli szkołę w czerwcu 2013 r. Badanie zostało przeprowadzone w 2014 r. (od lipca do września). Uczestniczyło w nim 3 946 osób, które uczyły się w zasadniczych szkołach zawodowych, technikach i szkołach policealnych.

Pracować? A może pracować i uczyć się?

Grupy osób pracujących oraz tych, którzy łączą pracę z nauką, różniły się pod względem wielu cech:

- **Płeć:** pracę z nauką w równym stopniu łączyły kobiety, jak i mężczyźni, podczas gdy wyłączone podejmowanie pracy było dużo popularniejsze wśród mężczyzn.
- **Typ szkoły:** pracę z nauką częściej łączyli absolwenci techników, absolwenci pozostałych typów szkół w większości koncentrowali się na działalności zarobkowej.
- **Zawód:** na łączenie pracy z zawodem decydowały się najczęściej osoby, które kształciły się w zawodach z branży administracyjno-biurowej oraz informatyczno-elektronicznej, najrzadziej edukację z zatrudnieniem wiązały osoby z zawodami z branży usługowej oraz rolno-przemysłowej. Udział tych, którzy zdecydowali się wyłącznie na pracę, był najniższy w zawodach, w których najczęściej łączono pracę z nauką, czyli w branżach administracyjno-biurowej oraz informatyczno-elektronicznej. Z kolei wysoki odsetek tych, którzy zrezygnowali z dalszego kształcenia i podjęli zatrudnienie, wystąpił wśród absolwentów, którzy kształcili się w zawodach rolno-przemysłowych, mechaniczno-mechatronicznych oraz społeczno-medycznych.
- **Miejscowość zamieszkania:** im większa była miejscowość, w której mieszkali absolwenci, tym większa była skłonność do łączenia pracy z nauką, a mniejsza do koncentrowania się tylko na pracy. Wśród osób pochodzących ze środowisk wiejskich (stanowiących 69% przebadanych absolwentów) skłonność do podejmowania pracy czy też łączenia pracy z edukacją nie odbiegała od średniej dla całego województwa.
- **Udział w kursach zawodowych:** młodzi, którzy na etapie nauki w szkole zawodowej brali udział w dodatkowych kursach, chętniej łączyli naukę z pracą. Natomiast osoby, które nie uczestniczyły w takich zajęciach przeważnie, koncentrowały się tylko na pracy.

Odsetek pracujących a zawód absolwenta

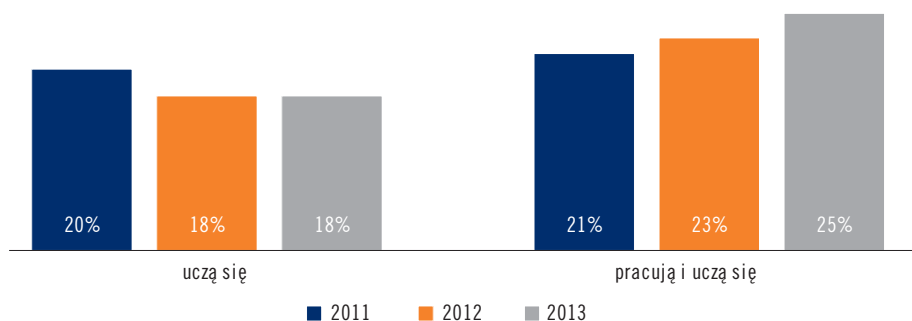
Kontynuacja nauki nie jest planem B

Sytuacja na rynku pracy wpłynęła nie tylko na podejmowanie pracy przez absolwentów, ale także na zainteresowanie dalszą nauką. Niezależnie od koniunktury w kolejnych rocznikach mniej więcej taka sama grupa absolwentów ograniczała się do podnoszenia swojego poziomu wykształcenia (około 18%). W czasie lepszej koniunktury młodzi nie tylko nie rezygnowali z nauki (choć mogliby, bo łatwiej było znaleźć im pracę), ale nawet chętniej się w nią angażowali. Wśród absolwentów, którzy

ukończyli szkołę w 2013 r., naukę z pracą łączyła jedna czwarta z nich, podczas gdy wśród absolwentów z roku 2011 była to jedna piąta.

Na przestrzeni trzech ostatnich lat nie zmienił się profil osób, które najchętniej podnoszą swoje kwalifikacje. Podobnie jak w dwóch poprzednich rocznikach wśród absolwentów z roku 2013 kształciły się przede wszystkim: osoby, które ukończyły technika, absolwenci, którzy zdobyli zawody informatyczno-elektroniczne i administracyjno-biurowe oraz kobiety.

Kontynuacja nauki po roku od ukończenia szkoły zawodowej przez absolwentów z kolejnych roczników

Gdzie kontynuują naukę absolwenci?

- po zasadniczej szkole zawodowej → liceum dla dorosłych
- po technikum → studia
- po szkole policealnej → studia (ewentualnie kolejna szkoła policealna)

Nauka zawodu z perspektywy czasu

Po roku od ukończenia szkoły absolwenci ocenili praktyczną naukę zawodu, w której brali udział. Opinie co do czasu poświęconego na zdobycie i udoskonalenie umiejętności zawodowych były zróżnicowane.

Zadowoleni z czasu trwania praktycznej nauki zawodu byli:

- ✓ absolwenci zasadniczych szkół zawodowych (młodociani pracownicy i uczniowie)
- ✓ absolwenci zawodów rolno-przetwórczych i społeczno-medycznych
- ✓ absolwenci pobierający naukę zawodu w szkole (w warsztatach szkolnych) oraz w centrach kształcenia praktycznego

Za mało czasu na praktyczną naukę zawodu mieli:

- ✗ absolwenci technikum, w tym zwłaszcza ci odbywający praktyczną naukę zawodu w firmach
- ✗ absolwenci szkół policealnych (w mniejszym stopniu niż absolwenci technikum)
- ✗ absolwenci zawodów informatyczno-elektronicznych i administracyjno-biurowych

Jakość praktycznej nauki na 4

Absolwenci ocenili także przebieg praktycznej nauki zawodu, tj. przygotowanie do podjęcia pracy w zawodzie, możliwość zapoznania ze wszystkimi jego aspektami, przygotowanie do egzaminu zawodowego, efektywność wykorzystania czasu podczas

zajęć, łączenie teorii z praktyką, pomoc ze strony opiekuna, wyposażenie.

Ocena różniła się w zależności od typu szkoły, jaką ukończyli absolwenci, oraz zdobytego zawodu:

Najlepsze oceny praktycznej nauce zawodu wystawiła ta grupa uczniów, która realizowała ją u pracodawców w oparciu o umowę o pracę (średnia ocen wyniosła 4,4). Oceny młodocianych pracowników były gorsze od tych wystawionych przez absolwentów szkół policealnych jedynie w obszarze wyposażenia miejsc odbywania praktycznej nauki zawodu.

Praktyczna nauka zawodu oceniona została gorzej przez absolwentów szkół policealnych (4,2) oraz zasadniczych szkół zawodowych kształcących w trybie ucznia (4,2). Z punktu widzenia typu szkoły oceny tych dwóch grup była najbardziej zbliżone.

Najniższe oceny praktycznej nauce zawodu wystawili absolwenci techników (3,8). Szczególnie nisko oceniane były możliwość wykorzystania zdobytych umiejętności do zdania egzaminu i podjęcia pracy, a także możliwość zapoznania się ze wszystkimi aspektami danego zawodu. Niskie oceny tych aspektów wynikać mogą zarówno z faktu, że uczniowie techników rzadziej decydowali się na egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe oraz na podjęcie pracy bezpośrednio po ukończeniu szkoły, jak również z faktu, że organizowane praktyki były zbyt krótkie.

Jeśli chodzi o zawody, to najwyższe noty praktycznej nauce zawodu wystawiły osoby, które kształciły się w profesjach społeczno-medycznych (czyli w większości te, które skończyły szkoły policealne),

a także młodzi z zawodami rolno-przetwórczymi. Najniższą ocenę wystawiła branża administracyjno-biurowa oraz informatyczno-elektroniczna.

Więcej informacji na temat wyników badania można znaleźć w publikacji „Zawodowy start. Raport z badania losów absolwentów szkół zawodowych 2014”, dostępnej w serwisie internetowym Małopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji www.obserwatorium.malopolska.pl

Wydawca: Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie
plac Na Stawach 1, 30-107 Kraków
tel. 12 42 87 870, faks 12 42 29 785
e-mail: kancelaria@wup-krakow.pl
www.wup-krakow.pl

